

**Posudek diplomové práce Kateřiny Slípkové:
Mezi tradicí a experimentem.
Evangelické komunity v Německu – historie a současnost**

O evangelických komunitách má český křesťan a teolog jen malou povědomost. Je proto záslužné, že K. Slípková se ujala tohoto tématu, opírajíc se o svůj zájem a využivši ročního studijního pobytu v Německu k navázání kontaktu s řadou tamních komunit.

Ke svému úkolu přistoupila promyšleně. Po úvodu (1) se věnuje vymezení pojmu „evangelická komunita“ (2). Následuje rozsáhlá kapitola (3) o tom, co předcházelo. Soudí, že už zprávy o prvokřesťanském hnutí předpokládají, že vedle modelu „parochiálního“ existovala církev i v modelu „komunitárním“ (Theissen). Současné komunity se musí vyrovnat s tím, že reformace znamená kritiku mnišství. V této souvislosti se autorka široce zabývá Lutherovou kritikou mnišství (De votis monasticis) a shledává, že Luther mnišství připouštěl jako jednu z možných variant, pokud nebrání svobodě a nedoplňuje křest dostatečný ke spáse a její sliby jsou jen světskou záležitostí; tím se liší od kritiky Calvinovy, který mnišství odmítá zásadně jako únik. Mnišská myšlenka pak v evangelickém prostředí dlouho spala, teprve v 19. stol. (diakonky, Löhe aj.) se probouzí, pozornosti se jí dostává kolem 1. sv. války (Harnack, Heiler) i později (Bonhoeffer, Bekennende Kirche). Zdá se, že právě zkušenost 2. sv. války byla této myšlence mocnou vzpruhou a působila při vzniku řady dnešních komunit přímo nebo nepřímo. *Otázkou v této souvislosti je, proč Vyznávající církev zvolila pro své útvary název Bruderschaft.*

Pokud jde o současnost, zkoumá diplomandka nejdříve (4) vztah komunit k zemským církvím a podmínky supervize, za nichž jsou z této strany uznávány a (5) dělení komunit podle typů spirituality podle Halkenhäusera (pietistické, zaměřené k individuální zbožnosti – eklesiální, orientované k obnově společenství a církve). *Toto dělení nevyhovuje zcela a bylo by potřebí je kombinovat s hlediskem funkčního zaměření činnosti jednotlivých komunit: diakonické, liturgické, misijní atd. Táž námitka platí pro kapitolu následující, kde jsou pod široký a nejasný pojem spirituality subsumovány další aspekty a dimenze.*

Nicméně autorka nachází (6) společné rysy spirituality komunit: v rozměru individuálním (následování Krista, život z Ducha) i společenstevním (překonání individualismu, síla odpuštění, ikona Trojice, navázání na monastickou tradici) a připojuje aspekt eschatologický a ekumenický. Z hlediska činností spojuje komunity důraz na pravidelnou modlitbu, vzájemnou pastorační nabídku asyly pro zraněné křesťany, příkladnost pro ostatní církve. Autorka je si vědoma, že popisuje ideální stav.

V následující kapitole (7) reflektuje diplomandka „regule“ – závazky a sliby, majíc na zřeteli Lutherovu kritiku. Sliby v komunitách mají svou dimenzi horizontální (před Bohem) vertikální (před společenstvím ve věrnosti osobnímu povolání a v angažovanosti pro Boží království). Slib chudoby manifestuje kontrastní postoje ke společenským trendům, svobodu nevlastnit, důvěru v Boží opatření. Bezmanželství (slib se nevyžaduje všude) je chápáno jako zvláštní charisma, služba a znamení pro druhé. Poslušnost umožňuje zachovávat řád komunity a není chápána jako náhrada nebo konkurence závazku poslouchat Boha.

Kapitola (8) se věnuje vstupu do komunity, předpokladům vnitřním (jistota povolání, touha po společenství) i vnějším (věk; doporučuje se vstup do komunity mezi 25 a 40 lety).

V následující kapitole (9) představuje autorka dva typy komunit vždy podrobným popisem jednoho konkrétního příkladu: Za ukázkou typu charismaticko-pietistického slouží Evangelische Marienschwesternschaft, za ukázkou typu eklesiálního pak Communität Casteler Ring. *Tento druhý příklad komunity, orientované na benediktinské řeholi, však není zcela přesvědčivý. Je sice pravda, že komunita organizuje aktivity pro pracovníky církve (poradenství, vzdělávání atd.), že má dobré vztahy k zemským církvím, ale celá její orientace je zaměřena k pěstování oslavy Boha modlitbou i prací, nikoli k obnově církve a její bohoslužby.*

Komunity v českých zemích? Ptá se autorka nadpisem kapitoly (10). Jistou slabou obdobu nachází v současnosti pouze v diakonátu CČE. Potřebuje česká evangelická církev komunity?, ptá se v závěru (11). Uvádí některé námitky, které snad vysvětlují nedůvěru českého evangelíka k tomuto typu. Nicméně soudí, že je zapotřebí lidí znalých Písma, lidí ticha, modlitby, plně ponořených do následování Krista, kteří tímto způsobem žijí svůj křestní slib, a to případně i v úzkém společenství s jinými. V každém případě je ovšem třeba, aby každá komunita byla „transparentní“ pro základ, který ji nese, tj. nesoustředovala pozornost okolí na sebe samu, neukájela se sama sebou. Proto autorka za inspirativní pokládá komunity soustředěné kolem služby potřebným. „Zbývá odpovědět na poslední otázku: Nejsem členkou žádné z komunit“ (s. 73), dodává autorka.

Práce má požadované standardní náležitosti (strukturovaný seznam literatury, anotace), zvolená metoda je vyhovující, jazyk a celková úprava bez prohřešků.

Jde o práci velmi dobré úrovně. Zaujetí, s jakým K. Slípková přistoupila ke zvolenému tématu, jí nezabránilo v potřebném odstupu a mírně kritickém pohledu. Nečetné oponentovy námitky jsou v předchozím textu vyznačeny *kurzivou* a mohou se stát náměty pro obhajobu.

S potěšením doporučuji práci k obhajobě.

Prof. ThDr. Pavel Filípi

12.května 2008